

Sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (ASTRA+)“ ekspertkomisjoni hindamisjuhend tegevuse 3 taotluste hindamiseks

I. ÜLDSÄTTED

1. Juhendi eesmärk on sätestada meetmete 21.1.1.2 ja 21.1.4.2 „Ühiskonna ja majanduse vajadustele vastava teadus- ja arendustegevuse võimekuse kasvatamine” sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ (edaspidi *sekkumine*) tegevuse 3 hindamisjuhend ja valikumetoodika.
2. Sekkumise tegevus 3 on nimetatud haridus- ja teadusministri 21.08.2024 määruse nr 24 „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (ASTRA+)“ (edaspidi *Astra+ määrus*) § 5 lg 1 punktis 3 ning on järgmine: asutuste uurimiserühmade loodud teadus- ja arendustegevuse tulemuste innovatsiooniküpsuse taseme tõstmine nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades.
3. Tegevuses 3 esitatud taotlusi hindab ekspertkomisjon ja vajadusel kaasatud täiendavad eksperdid.
4. Ekspertkomisjon ja kaasatud eksperdid juhivad taotluste hindamisel:
 - 1) Astra+ määrusest;
 - 2) sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ ekspertkomisjoni töökorrast (edaspidi *ekspertkomisjoni töökord*);
 - 3) käesolevast hindamisjuhendist.
5. Hindamises osalevad ekspertkomisjoni liikmed ja täiendavad eksperdid peavad deklareerima oma erapooletust ja sõltumatust hinnatavatest projektidest ning taotlejatest.

II. TOETUSE ANDMISE EESMÄRK JA SELLE RAKENDAMISE OODATAVAD TULEMUSED

6. Toetuse andmise eesmärk on tõsta ülikoolide, rakenduskõrgkoolide ning riigi ja avalik-õiguslike teadus- ja arendusasutuste teadmussiirde võimekust rõhuga teadlaste järelkasvul ja noorte kaasamisel, kasvatada Astra+ määruse § 10 lg 1 nimetatud asutuste Eesti-sisest ja rahvusvahelist ettevõtluskoostööd, aidata kaasa teadus- ja arendusasutustes, ülikoolides ja kõrgkoolides tekkivate teadustulemuste võimalikult kiirele rakendumisele ühiskonnas ning ettevõtliku mõtteviisi väärtustamine teadus-, arendus- ning kõrgharidussüsteemis.
7. Tegevuse 3 raames rahastatakse projekte, mis panustavad Astra+ määruse § 3 nimetatud näitajate „Teadusasutustega koostööd tegevad ettevõtjad (vahe-eesmärk 2024 on 40 ettevõtjat, sihtväärtus 2029 on 150 ettevõtjat) ja „Ettevõtetega sõlmitud teadus- ja arendusalaste lepingute maht (rahaline maht, algtase 0, sihttase aastaks 2029 on 18 miljonit eurot)“ saavutamisse.

III. TAOTLUSTE HINDAMINE

8. Tegevuse 3 taotlusi hinnatakse käesolevas juhendi osas IV toodud valikumetoodika viie (5) valikukriteeriumi alusel.
9. Valikukriteeriumite lõikes hinnatakse projekte skaalal 1 (mitterahuldav) kuni 5 (suurepärane).

9.1. Valikukriteeriume hinnatakse sammuga 0,5 punkti. Hinde andmisel kasutatakse üheksapunktilist väärtusskaalat vahemikus 1 kuni 5 sammuga 0,5 punkti. Skaala väärtushinnangud on järgmised:

- Suurepärase (5);
- Väga hea-suurepärase (4,5);
- Väga hea (4);
- Hea-väga hea (3,5);
- Hea (3);
- Rahuldav-hea (2,5);
- Rahuldav (2);
- Mitterahuldav-rahuldav (1,5);
- Mitterahuldav (1).

9.2 Põhihinnete sisu ja tõlgendus:

- Mitterahuldav (1) – taotlus ei vasta hindamiskriteeriumi põhinõuetele. Kriteeriumi olulised aspektid on käsitlemata, ebapiisavalt põhjendatud või esineb arvukalt olulisi puudusi.
 - Mitterahuldav-rahuldav (1,5) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile vähesel määral. Mõned asjakohased aspektid on käsitletud, kuid esineb olulisi puudusi ning kriteeriumi täitmine ei ole piisavalt veenev.
 - Rahuldav (2) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile osaliselt, kuid esineb märkimisväärsed nõrkusi. Enamik aspekte on käsitletud üldiselt ning mitmed olulised asjaolud vajavad sisulisemat põhjendamist või täpsustamist.
 - Rahuldav-hea (2,5) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile osaliselt rahuldavalt. Olulised aspektid on käsitletud mõningal määral, kuid tervikuna jääb käsitus ebaühtlaseks ning mitmed puudused vähendavad taotluse veenvust.
 - Hea (3) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile üldjoontes hästi. Enamik olulisi aspekte on käsitletud asjakohaselt, kuid esineb puudusi, ebatäpsusi või kohti, mis vajaksid põhjalikumat ja selgemat käsitlemist.
 - Hea-väga hea (3,5) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile hästi ja kohati väga hästi. Enamik olulisi aspekte on käsitletud tugevasti, kuid esineb üksikuid puudusi või ebatäpsusi, mis ei võimalda anda hinnet „väga hea“.
 - Väga hea (4) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile väga hästi. Kõik või peaaegu kõik olulised aspektid on käsitletud selgelt ja veenvalt ning esineda võib vaid üksikuid puudusi või küsitavusi.
 - Väga hea-suurepärase (4,5) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile peaaegu täiel määral ning väga kõrgel tasemel. Kõik olulised aspektid on käsitletud väga veenvalt ja terviklikult, kuid esineb mõni üksik täpsustamist vajav koht, mistõttu ei ole põhjendatud hinne „suurepärase“.
 - Suurepärase (5) – taotlus vastab hindamiskriteeriumile täiel määral ja silmapaistvalt kõrgel tasemel. Kõik olulised aspektid on väga hästi läbi mõeldud, selgelt põhjendatud ja omavahel kooskõlas.
10. Valikukriteeriumitele on kehtestatud osakaalud koondhindest.
- 1) Valikukriteeriumi 1 osakaal on 25% koondhindest;
 - 2) Valikukriteeriumi 2 osakaal on 30% koondhindest;
 - 3) Valikukriteeriumi 3 osakaal on 15% koondhindest;
 - 4) Valikukriteeriumi 4 osakaal on 25% koondhindest;
 - 5) Valikukriteeriumi 5 osakaal on 5% koondhindest.
11. Ekspertkomisjoni liikmed täidavad hinnatud taotluse kohta individuaalse hindamislehe ja lisavad selle e-toetuse keskkonda.

12. Ekspertkomisjoni liikmete poolt valikukriteeriumitele antud hinded korrutatakse läbi vastava valikukriteeriumi osakaaluga, mille tulemusena kujuneb igale valikukriteeriumile vastav kaalutud hinne. Taotluse koondhinde saamiseks liidetakse kõigi valikukriteeriumite kaalutud hindepunktid.
13. Valikukriteeriumite koondhinne arvutatakse täpsusega kaks kohta peale koma.

IV. VALIKUMETOODIKA

14. Nõuetele vastavaks tunnistatud projekte hinnatakse järgmiste valikukriteeriumite alusel, mille osakaalud koondhindest on järgmised:

Valikukriteerium	Kriteeriumi osakaal koondhindest	Valikukriteeriumi hindeskaala ja hindamisküsimused <i>Hinnatakse skaalal 1 (mitterahuldav) kuni 5 (suurepärase) sammuga 0,5 punkti vastavalt hindamisjuhendi punktile 9</i>
1. projekti kooskõla valdkondlike arengukavadega, mõju rakenduskava erieesmärgi ja meetme eesmärkide saavutamisele	25%	<ul style="list-style-type: none">- projekti kooskõla valdkondliku arengukavaga (TAIE strateegia)- projekti panust rakendamise erieesmärgi ning meetme eesmärkidesse,- projekti tulemuste ja mõju eeldatavat ulatust ning väljundite ja tulemuste kestlikkust pärast projekti lõppu,- projekti panust meetme väljund- ja tulemusnäitaja(te) saavutamisse.
2. projekti põhjendatus	30%	<ul style="list-style-type: none">- projekti eesmärgipüstituse põhjendatust, sealhulgas probleemi, kitsaskoha või kasutamata arenguvõimaluse olemasolu;- projekti sekkumisloogika arusaadavust ja mõjusust, sealhulgas projektis ettenähtud tegevuste panust projekti teadus- ja arendustegevuse tulemuste kommertsialiseerimiseks seatud eesmärkide ning planeeritud väljundite ja tulemuste saavutamiseks mõjusalt, arusaadaval ning innovaatilisi lahendusi soosival viisil;- tegevuste ajakava realistlikkust, arvestades muuhulgas tegevuste omavahelisi seoseid ja ajalist järgnevust ning jätkusuutlikkust;- projektiplaani ajalist perspektiivi ning jätkusuutlikkust;- kommertsialiseerimisplaani põhjendatust ja teostatavust.
3. projekti kuluefektiivsus	15%	<ul style="list-style-type: none">- ettenähtud tegevused/lahendused on kuluefektiivsed planeeritud väljundite/tulemuste saavutamiseks;- planeeritud eelarve realistlikkust ja mõistlikkust, sealhulgas eelarve koostamisel aluseks võetud andmete ja hinnangute realistlikkust ning planeeritud kulude vajalikkust, samuti taotleja võimekust katta projektile järgnevaid püsikulusid.
4. toetuse taotleja ja partnerite suutlikkus projekti ellu viia	25%	<ul style="list-style-type: none">- taotleja kvalifikatsiooni ja kogemust ning organisatsiooni jätkusuutlikkust;- õiguslike, organisatsiooniliste ja tehniliste eelduste olemasolu projekti elluviimiseks kavandatud viisil;- projekti tulemuste jätkusuutlikkuse tagamise võimet, sealhulgas noorteadlaste kaasamist;

		<ul style="list-style-type: none"> - taotleja võimekust kaasata tegevustesse täiendavaid vahendeid.
<p>5. projekti kooskõla Eesti pikaajalise arengustrateegia aluspõhimõtete ja sihtidega</p>	5%	<ul style="list-style-type: none"> - projekti kooskõla riigi pikaajalise arengustrateegia <i>Eesti 2035</i> aluspõhimõtete ja sihtidega ning panust rakenduskava erieesmärgi saavutamisse; - kuidas projektis on lisaks otsestele eesmärkidele arvestatud asjakohaste horisontaalsete põhimõtetega, eelkõige järgmistega: <ul style="list-style-type: none"> o sooline võrdõiguslikkus, o tasakaalustatud regionaalareng, o võrdsed võimalused ja ligipääsetavus, o keskkond ja kliima. <p>Projekt võib olla seotud kõigi nimetatud põhimõtetega või üksnes osaga neist. Hinnang antakse nende põhimõtete kogumile, mille suhtes on taotluses asjakohane seos ja mõju kirjeldatud.</p> <p>Asjakohasus ja puutumus selguvad taotlusvormis esitatud kirjeldustest ning meetmeülestest näitajate valikust ja põhjendusest.</p> <p>Põhimõtete hindamisel lähtutakse eelkõige järgmistest aspektidest:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sooline võrdõiguslikkus – hinnatakse, kas ja kuidas on taotluses analüüsitud projekti võimalikku mõju erinevatele sihtrühmadele ning kirjeldatud meetmeid, millega välditakse ebavõrdset kohtlemist ja toetatakse kõigi asjaomaste rühmade võrdset kohtlemist ja osalemisvõimalusi (näitaja „soolise võrdõiguslikkuse indeks“). • Ligipääsetavus – hinnatakse, kuidas on projekti võimalik mõju erivajadusega inimestele nelja peamise puudeliigi (nägemis-, kuulmis-, liikumis- ja intellektipuu) lõikes projektis välja toodud ja mis lahendustega projekt erivajadusega inimestele ligipääsetavust tagab (näitaja "ligipääsetavuse mõõdik"). • Tasakaalustatud regionaalareng – hinnatakse, kas projekt aitab vähendada piirkondlikke erinevusi, arvestab piirkondade eripära ja vajadusi ning toetab tasakaalustatud arengut (näitaja „regionaalarengu mõõdik“). • Keskkond ja kliima – hinnatakse, kas projekt toetab säästvat arengut, aitab vähendada negatiivset keskkonnamõju, soodustab ressursi- ja energiatõhusust või

		<p>suurendab kliimamuutustega kohanemise võimekust (näitaja "keskkonnatrendide indeks").</p> <ul style="list-style-type: none">• Võrdsed võimalused - hinnatakse kas tegevused on kättesaadavad kõigile, sõltumata vanusest, keelest, erivajadusest või muust kaitstud tunnusest. Eesmärk on eemaldada takistused, mis piiravad vähemusrühmade osalemist. Tulemusi jälgitakse strateegia „Eesti 2035“ (edaspidi EE2035) näitajaga „Hoolivuse ja koostöömeelsuse mõõdik“
--	--	--

V. HINDAMISPROTSESS

15. Hindamise I etapis toimub taotluste individuaalne hindamine.
 - 1) iga taotlust hindavad vähemalt kaks ekspertkomisjoni liiget.
 - 2) rakendusüksus võib vajadusel kaasata ekspertkomisjoni esimehe nõusolekul hindamisprotsessi täiendavaid eksperte, kelle eksperthinnanguid ekspertkomisjon projektide hindamisel arvestab.
 - 3) rakendusüksus määrab kooskõlastatult ekspertkomisjoni esimehega ekspertkomisjoni liikmete hulgast raportööri.
 - 4) taotlust hindavad ekspertkomisjoni liikmed ja täiendavad eksperdid täidavad hinnatud taotluse individuaalse hindamislehe ja lisavad selle e-toetuse keskkonda.
16. Hindamise II etapis toimub hindamiskomisjoni koosolek.
 - 1) ekspertkomisjoni koosolekul teeb raportöör ülevaate hinnatud taotlustest, hindamiskriteeriumitele ekspertide poolt antud hinnangutest ja hinnetest ning koostab iga taotluse kohta konsensusliku hindamislehe.
 - 2) ekspertkomisjoni koosolekul komisjon arutab ja koostab iga taotluse lõpphinnangu ning kujundab kogu taotlust hõlmava lõpphinde, mille alusel moodustub taotluste pingerida;.
 - 3) raportöörid koostavad iga taotluse kohta konsensusliku hindamislehe.
 - 4) juhul kui valikukriteeriumi koondhinne on alla 2,0, siis taotluse hindamine lõpeb ja rakendusüksus teeb taotluse rahuldamata jätmise otsuse ning edastab selle taotlejale.

VI. RAHASTAMISETTEPANEKU TEGEMINE

17. Rahuldamisele kuuluvad vastavaks tunnistatud taotlused, mis vastavad Astra+ määruse §-s 12 toodud nõuetele ning
 - a. on valikukriteeriumide alusel saanud koondhindeks vähemalt 2,50;
 - b. ei ole üheski valikukriteeriumidest saanud hindeks vähem kui 2,00;
 - c. mille rahastamise summa ei ületa taotlusvooru eelarvet.
18. Võrdsete näitajatega projektide puhul eelistatakse projekte, millel on valikukriteeriumi „Projekti põhjendatus“ hinne kõrgem.
19. . Ekspertkomisjon teeb ettepaneku taotluste rahuldamiseks. Põhjendatud juhtudel võib ekspertkomisjon teha rakendusüksusele ettepaneku taotluse osaliseks või kõrvaltingimustega rahuldamiseks vastavalt Astra+ määruse §-le 21.
20. Toetuse maksimaalne piirmäär tegevuse 3 puhul on kuni 85% abikõlblike kulude maksumusest ja toetuse taotlejate omafinantseering on vähemalt 15%.
21. Menetluses olevate taotluste kohta, mille rahaline maht ületab meetme taotluste rahastamise eelarve vaba jäägi ja mida ei ole võimalik vastavalt ühendmääruse § 9 lõikes 1 sätestatule osaliselt rahuldada, tehakse ühendmääruse § 8 lg 2 punkti 5 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsus.

VIITED

- 1) Haridus- ja teadusministri 21.08.2024 määrus nr 24 „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“;
- 2) Sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ ekspertkomisjoni töökord;
- 3) Sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ individuaalne hindamisleht.

- 4) Sekkumise „Teadusuuringute mõju suurendamine ning teadusasutuste ja kõrgkoolide institutsionaalse teadmussiirde suutlikkuse toetamine (Astra+)“ konsensuslik hindamisleht.